

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
председница Народне скупштине

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

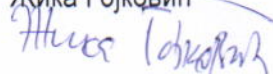
ПРИМЉЕНО: 28.03.2019

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
ОП	ОМ-1209/19		

На основу члана 107. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/06), члана 40. Закона о Народној скупштини („Сл. гласник РС“, бр. 9/10) и чл. 150. и 151. Пословника Народне скупштине („Сл. гласник РС“, бр. 20/12 – пречишћен текст) подносим **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ДЕЦЕ ОД ШТЕТНИХ УТИЦАЈА ПСИХОАКТИВНИХ И ДРУГИХ СРЕДСТАВА КОЈА ДОВОДЕ ДО ЗАВИСНОСТИ**, са предлогом да се узме у претрес.

У Београду, 28.03. 2019. године

народни посланик
Жика Гојковић

**ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ДЕЦЕ ОД ШТЕТНИХ УТИЦАЈА ПСИХОАКТИВНИХ И ДРУГИХ
СРЕДСТАВА КОЈА ДОВОДЕ ДО ЗАВИСНОСТИ**

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом се уређују мере и поступци за спровођење мера за заштиту деце од штетних утицаја психоактивних и других средстава која доводе до зависности; круг субјеката на које се мере односе, као и круг субјеката задужених за спровођење мера, односно надзор над спровођењем наведених мера; санкције које се предвиђају за случај непоштовања прописаних мера и поступака за спровођење истих и надлежност државних органа у тим стварима; као и сва друга питања од значаја за заштиту деце од штетних утицаја психоактивних супстанци и других средстава која изазивају зависност.

Значење термина у овом закону

Члан 2.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

Психоактивна супстанца - је психоактивна контролисана супстанца, у смислу Закона о психоактивним контролисаним супстанцама Републике Србије и то: опојне дроге, односно наркотици; психотропне супстанце; производи биолошког порекла који имају психоактивно дејство; друге психоактивне контролисане супстанце, у складу са законом.

Друга средства која доводе до зависности - психоактивне супстанце које по важећим међународним класификацијама могу довести до болести зависности, менталних и других поремећаја, а нису обухваћени ужом дефиницијом психоактивних контролисаних супстанци: алкохол, опијати, седативи и хипнотици, никотин, испарљиви растварачи.

Дете (деца) - особе млађе од 18 година старости, у складу са законом.

Субјекти на које се мере односе - деца као непосредни заштитни објект овог закона; родитељи.

Субјекти задужени за спровођење мера, односно надзор над спровођењем мера из овог закона:

1) министарства:

(1) надлежна за област просвете, науке и технолошког развоја, у делу који се односи на увођење нових образовних програма и праћење спровођења истих, као и у делу који се односи на увођење мреже ученичких парламената и правила за њихов рад;

(2) надлежна за област здравља, у делу који се односи на креирање и спровођење, као и надзор над спровођењем мера из овог закона које се односе на едукацију деце и родитеља о психоактивним супстанцама и другим средствима која изазивају зависност;

(3) привреде, у делу који се односи на контролу привредних и других субјеката у погледу поштовања мера из овог и других закона, који за предмет имају надзор, контролу и кажњавање субјеката који не поштују правила о забрани стављања у промет психоактивних супстанци и других средстава које могу довести до зависности, те чињењем наведених средстава доступних малолетним лицима у складу са законом;

(4) надлежна за област унутрашњих послова, у делу који се односи на надзор над безбедношћу деце у школским двориштима, која имају статус јавних површина, као и безбедност деце у ширем смислу на територијама локалних самоуправа и целе Републике Србије, која се реализује као збир превентивних и репресивних мера које припадници министарства унутрашњих послова могу предузимати на терену, према деци и родитељима, у складу са законом;

(5) надлежна за област правде, у делу који се односи на поступање поводом пријава надлежних органа, а против лица која не поштују правила о забрани стављања у промет психоактивних супстанци, правила о рекламирању других супстанци које доводе до зависности, чињење истих супстанци доступнима деци супротно закону и у другим случајевима предвиђеним овим законом;

2) органи локалне самоуправе (градоначелник/председник општине, градско/општинско веће, градска/општинска скупштина, градске/општинске управе и посебно месне заједнице као најнижи ниво организовања на територији локалних самоуправа; образовне установе (основне и средње школе);

3) подручна одељења следећих инспекција - тржишне, здравствене и санитарне, у складу са својим овлашћењима у складу са законом;

4) центри за социјални рад на територијама локалних самоуправа, организације цивилног друштва које пружају услуге СОС телефона и друге сличне услуге подршке младим, по посебним дозволама, као и друга удружења грађана, која у фокусу свог деловања имају рад са децом и младима;

5) културне установе, спортска друштва и друга друштва која се баве промоцијом здравих стилова живота, удружења грађана изабрана по посебном конкурс за пружање дела услуга из овог закона као и студентске организације, по посебним правилима из овог закона;

6) друштвено одговорна привредна друштва, предузетници и појединци који учествују у превенцији злоупотребе психоактивних и других супстанци које доводе до зависности, на начине описане у овом закону.

Банка времена - систем скупљања бодова - сати проведених на предавањима, едукацијама и другим активностима (које организују надлежни органи и школе) који, у зависности од тога да ли је дете учествовало на истима самостално или са родитељем, доноси минимално једнак број сати, а највише дуплиран број сати које дете може утрошити на бесплатно похађање спортских, културних и других дешавања, у складу са овим законом.

Летњи период - обухвата временски период од 1. априла до 31. октобра.

Зимски период - обухвата временски период од 1. новембра до 31. марта.

II ОСНОВНА НАЧЕЛА

Поштовање права детета

Члан 3.

У току примена мера из овог закона, субјекти надлежни за спровођење, односно надзор на спровођењем мера из члана 2. овог закона, поступају у складу са најбољим интересом детета, уз пуно поштовање интегритета и права детета, у складу са законом и међународним правним стандардима заштите права детета.

Посебна заштита детета од психоактивних и других супстанци које доводе до зависности

Члан 4.

Детету се гарантује посебна заштита од психоактивних и других супстанци које доводе до зависности, у смислу овог закона, и у складу са овим и другим законима који за предмет имају забрану употребе, односно злоупотребе психоактивних и других супстанци које доводе до зависности, забрану рекламирања истих супстанци или чињење доступним деци оваквих супстанци.

Нико не сме излагати дете употреби или утицају психоактивних супстанци, као и другим средствима која доводе до зависности, супротно одредбама овог закона и других закона који за предмет имају забрану злоупотребе психоактивних и других супстанци које доводе до зависности, забрану рекламирања истих супстанци или чињење доступним деци оваквих супстанци.

III ОДГОВОРНОСТ РОДИТЕЉА, МЕРЕ ПРЕДВИЂЕНЕ ЗА РОДИТЕЉЕ И ДЕЦУ

Одговорност родитеља

Члан 5.

Родитељ/родитељи, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање, одговорни су за дететово понашање у широј друштвеној заједници, и последице које могу настати из тог понашања, у складу са законом. Ова одговорност може бити облигационоправног карактера и довести до новчане казне која се изриче родитељу и/или одговорности родитеља у социјалном и психолошком смислу, што доводи до покретања одговарајућих поступака пред органом старатељства.

Родитељ/родитељи, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање су одговорни за развој здравих стилова живота код детета; за бригу о његовој безбедности у свакој ситуацији; за развој корисних друштвених вештина и одржавање нивоа комуникације са дететом и околином у складу са достигнутим степеном људских права.

Родитељ/родитељи, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање су дужни да код детета развијају толеранцију, поштовање различитости и културе и поштовање права државе у којој дете живи самостално или уз помоћ надлежних институција, стручњака појединаца и додатних едукација (школе, психолошко педагошка служба, спортска друштва, културне институције итд).

Развој унутарпородичне сарадње

Члан 6.

Посебно се подстиче развој унутарпородичне сарадње, између свих чланова породице, а нарочито родитеља, старатеља, усвојоца, хранитеља или друге особе којој је поверена брига о детету и његово васпитање и детета/деце у тој породици.

Као мере подстицаја, у складу са овим законом, се предвиђају:

- обавезне едукације родитеља и детета/деце које исти похађају заједно, као и родитељи самостално;
- подстицај кроз систем „банке времена“ да родитељи и деца што чешће похађају неке активности заједно, при чему добијају додатну стимулацију у виду дуплираног времена које се може користити за друге заједничке или самосталне активности детета, у складу са овим законом;
- посебни „породични попусти“ предвиђени за све оне активности, културна, књижевна, спортска и друга дешавања где учествују чланови породице;
- као и друге мере, у складу са овим законом.

„Банка времена“

Члан 7.

Активности које ће бити обухваћене системом „банке времена“ са једне стране, и активности које ће дете/деца самостално или са родитељем моћи да посећује спрам броја сати едукације које су прикупљене на овај начин, са друге стране, се одређују правилником које доноси министарство просвете, науке и технолошког развоја, у сарадњи са министарствима културе, здравља, привреде, екологије и других релевантних министарстава и актера, најкасније 3 месеца након ступања на снагу овог закона.

Наведеним правилником се прописују поред активности наведених у ставу 1. овог члана, и начин евидентирања едукација које су деца и родитељи прошли, начин претварања посећених едукација у сате који се могу касније користити за коришћење других садржаја (у потпуности бесплатно или делимично) и сва друга питања од значаја за спровођење овог система, у складу са овим законом.

Свака локална самоуправа може, по доношењу правилника од стране надлежних републичких органа, донети сопствени правилник о активностима које ће на територији те општине/града бити укључене у овакав систем едукације деце и родитеља, у складу са правилником донетим на републичком нивоу.

Сат времена проведен на едукацији у складу са овим законом се минимално може конвертовати у сат времена који се накнадно може искористити као бесплатан у сврху посете спортских, културних и других активности на територији локалне самоуправе.

Свака локална самоуправа може одредити вишу минималну вредност сати проведених на едукацијама, у складу са својим финансијским и другим могућностима, као и са својим културним, спортским и другим капацитетима.

Посебна брига родитеља о безбедности деце млађе од 16 година

Члан 8.

Родитељ/родитељи, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање су дужни да посебно и појачано брину о безбедности деце млађе од 16 година на следеће начине:

1) обавезно морају обезбедити детету млађем од 16 година пратњу друге пунолетне особе која ће да одговара за дете на улици након 22 сата у зимском периоду, односно после поноћи у летњем периоду, ако они сами нису у могућности да се нађу у пратњи детета/деце;

2) једном годишње заједно са дететом/децом посетити обавезно: психолошко саветовалиште у оквиру дечје болнице; барем једно предавање о штетности психоактивних супстанци, алкохола и других средстава које доводе до зависности, које се организује или у школи у склопу редовних школских активности или у оквиру ваншколских активности и активности и догађаја које организује локална самоуправа;

3) обавезно усмеравати дете на здраве стилове живота и подстицати његово бављење спортом и другим физичким активностима, у складу са психофизичким развојем и могућностима самог детета.

Непоштовање наведених обавеза родитеља је прекршај, који се кажњава новчаном казном, у складу са овим законом.

Након трећег понављања ових прекршаја, по службеној дужности надлежни орган обавештава орган старатељства, у циљу предузимања одговарајућих мера из надлежности органа старатељства, због заштите детета од занемаривања родитеља.

Посебна одговорност родитеља за боравак деце у угоститељским објектима у којима се точи и продаје алкохол

Члан 9.

Родитељ/родитељи, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање се сматрају одговорнима за пропуст у свом надзору над дететом млађим од 18 година, ако се исто нађе само или у друштву других пунолетних особа које родитељ није овластио за надзор над својим дететом, у угоститељским објектима у којима се точи и продаје алкохол након 23 сата.

Родитељ/родитељи, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање се сматрају одговорнима за пропуст у свом надзору над дететом млађим од 18 година и када приликом рутинске контроле лица ван објекта од стране припадника министарства унутрашњих послова се установи алкохолисаност или друго оштећење здравља и моторних функција детета или неки други сличан поремећај понашања за које се оправдано може закључити да је настало услед конзумације алкохола или других сличних средстава.

Едукација родитеља и деце

Члан 10.

Обавезују се основне и средње школе на територији општина/градова да организују предавања/радионице и друге облике едукативног рада за децу која похађају ту школу и њихове родитеље, барем 4 пута у току школске године, а највише 20 пута у току школске године, имајући у виду узраст деце која би похађала та предавања, тему самог предавања/радионице/другог едукативног садржаја, као и начин реализације (да ли је у питању једнократна активност или активност која се реализује у циклусу од минимум два састанка).

Министарство просвете, науке и технолошког развоја утврђује области и теме путем чијег извођења се могу пружити тражени квалитетни програми деци и родитељима описани у ставу 1 овог члана.

Општина/град са тог списка активности/области бира минимум 10 тема.

У реализацији наведених активности, поред надлежних органа општине/града и самих школа, могу учествовати:

- 1) удружења грађана, која имају већ акредитоване програме који покривају барем једну од одабраних тема;
- 2) удружења грађана, путем пројектно финансираних активности које одговарају садржини и обиму тражених активности;
- 3) друге омладинске организације, специјализоване за неку од области чија се реализација тражи од стране општине/града;
- 4) појединци - вршњачки едукатори, са сертификатима о завршеној обуци.

Отварање месних заједница ка деци и програмима за децу и родитеље

Члан 11.

Просторије у локалним самоуправама, где се налазе седишта месних заједница, морају бити у току радних дана бесплатно доступна за програме и садржаје за децу и родитеље, у складу са овим законом, најмање два сата дневно у поподневним и вечерњим сатима, а у току дана викенда (суботом и недељом), најмање шест сати дневно.

Програми и садржаји који посебно подстичу унутарпородичну сарадњу, заједнички рад и игру родитеља и деце имају приоритет у додељивању простора за реализацију тих програма у односу на све остале програме и садржаје, у складу са овим законом.

Локална самоуправа – општине/градови врше надзор над спровођењем овог члана, и дају препоруке месним заједницама у ситуацијама када се не спроводи наведено у ст. 1. и 2. овог члана, у циљу поштовања наведених обавеза.

IV АКТИВНОСТИ КОЈЕ РЕАЛИЗУЈУ ОБРАЗОВНЕ УСТАНОВЕ УЗ ПОДРШКУ ОРГАНА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ И САМОСТАЛНО

Активности које реализују школе уз подршку органа локалне самоуправе

Члан 12.

На почетку школске године, а најкасније до краја септембра текуће школске године, основне и средње школе се одлучују за барем две врсте организованих активности са следећег списка:

1) реализација литерарног конкурса (поезија, проза, драмски текст, есеј, итд); такмичење рецитатора; обука за јавни наступ; такмичење школских хорова; формирање општинског/градског хора; међуопштинско такмичење школских и општински/градских хорова;

2) учешће у спортској лиги на нивоу општине/града (најмање два спорта од наведених: кошарка, фудбал, одбојка, рукомет, атлетика, борилачке вештине, шах, бриџ); организација обавезног спортског дана, најмање једном годишње, изван реализације спортских активности претходно споменутих;

3) учешће у стварању позоришног/филмског дела; упознавање са радом и поставкама музеја и радом других културних установа на територији општине/града;

4) информатика и гејм дизајн;

5) нова предузетничка идеја (сваке године се бира област, односно тема која је кључна за ту локалну самоуправу);

6) екологија, здравље, здрави стилови живота; организована рекреативна настава клизања и пливања ван уобичајеног часова физичког образовања у школама; организоване планинарске и пешачке руте на територији општине;

7) хуманитарна активност (учење о основама хуманитарног и волонтерског рада, уз спровођење једне акције до краја школске године).

Свака од наведених активности се може спроводити самостално на територији једне општине/града, или у сарадњи са другим општинама/градовима са територије Републике Србије, без обзира на територијалну удаљеност тих општина/градова.

Правилник о начину спровођења и правилима учешћа у овим активностима прописује министарство просвете, науке, и технолошког развоја, у сарадњи са министарствима културе, привреде и туризма.

Наведне активности спроводе у локалним самоуправама надлежне општинске/градске управе.

Свака локална самоуправа у координацији са основним и средњим школама са територије општине/града, поступајући у складу са правилником из става 3. овог члана, утврђује врсте активности које ће се спроводити на територији те општине/града, план реализације наведених активности по школама на својој територији, круг учесника, средства потребна за реализацију и друге ствари од значаја за реализацију наведених активности.

Средства за спровођење наведених активности се обезбеђују у буџету општине/града, а могу се додатно обезбедити и из других извора финансирања (из буџета аутономне покрајине или републике, од стране донатора итд.).

Активности које реализују образовне установе самостално

Члан 13.

Сарадња између родитеља и деце – ученика у школама и самих образовних установа се посебно подстиче следећим мерама:

1) подстицај сталног и континуираног контакта и сарадње између родитеља и образовних установа, у циљу подршке остварењу најбољег интереса детета и остварења образованих циљева и исхода, уз пуно уважавање права детета, уважавање права родитеља да буде обавештаван о напретку и развоју свог детета, и континуиран подстицај родитеља да поштују своје обавезе према детету/деци и образовним установама које њихово дете/деца похађа/похађају, у складу са овим и другим законима који регулишу област образовања деце;

2) организовање „родитељског дана“ барем једном у току тромесечја као образовног циклуса, у складу са наставном планом и програмом у школама у циљу промовисања одређених професија или хобија којима се родитељи баве, путем предавања/радионица и извођењем других образовних формата.

3) организовање заједничког спортског дана, барем једном у току текуће школске године, где ће се родитељи и деца, тимски или једни против других, такмичити у различитим спортовима. Овај догађај је ван редовних спортских активности и лига, које се организују у складу са овим законом.

4) организовање заједничких унутаршколских приредби, представа и других окупљања забавног карактера, које би се одржавале искључиво унутар школске зграде, уз сагласност и пратњу дела родитеља на таквим дешавањима. Ови догађаји су ван обима активности које се предвиђају у оквиру реализације позоришних, драмских и других културних дешавања споменутих у члану 12. став 1. овог закона.

5) увођење посебних активности усмерених на промоцију здравих стилова живота, као што су: планинарење, клизање, пливање и друге активности, које се налазе ван обима активности које су предвиђене у члану 12. став 1. овог закона. Посебан правилник о врстама ових активности и начину њихове реализације доноси министарство надлежно за послове образовања у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља, најкасније 3 месеца након ступања на снагу овог закона.

V МЕРЕ ЕДУКАЦИЈЕ ОД СТРАНЕ ОРГАНА СТАРАТЕЉСТВА, СПРОВОЂЕЊЕ АНКЕТИРАЊА И КООРДИНАЦИОНО ТЕЛО ЗА БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ

Едукативна улога органа старатељства

Члан 14.

Орган старатељства чија се надлежност територијално везује за територију одређене општине/града дужан је да по позиву органа локалне самоуправе, основних и средњих школа са територије општине/града, општинског савета родитеља и општинског/градског ученичког парламента организује, у најкраћем могућем року едукацију/предавање (радионицу или други образовни формат на тражену тему.

Територијално надлежни орган старатељства је дужан да барем једном годишње одржи едукацију/предавање/радионицу или други образовни формат члановима општинског савета родитеља и посебно члановима општинског/градског ученичког парламента на неку од следећих тема:

- 1) развој унутарпородичне сарадње;
- 2) узроци нарушавања унутарпородичне сарадње;
- 3) психолошки рад за лицима која већ трпе штетне утицаје од злоупотреба психоактивних и других супстанци које доводе до зависности;
- 4) као и друге теме које могу бити од значаја за правилан вредности развој деце а које орган старатељства оцени као релевантне.

Орган старатељства одређује лица запослена у органу или друга лица која ће учествовати у оваквим едукацијама, најкасније три месеца након ступања на снагу овог закона.

Континуинирано праћење штетних утицаја психоактивних и других супстанци које изазивају зависност

Члан 15.

На територији општине/града се спроводи континуинирано праћење штетних дејстава психоактивних и других супстанци које доводе до зависности деце. У том циљу барем једном годишње, а највише два пута годишње се спроводи анкетирање деце у школама, као и деце која се налазе ван образовног система, у циљу добијања статистичких података о штетним утицајима психоактивних и других супстанци које доводе до зависности.

Облик анкете, начин анализирања података и њихово пласирање у јавност, се прописују од стране министарства надлежног за послове образовања у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља, посебним правилником, најкасније три месеца након ступања на снагу овог закона.

По потреби, облик анкете и питања могу бити усклађена са примећеним трендовима понашања на територији одређене општине/града.

Координационо тело за безбедност деце у основним и средњим школама

Члан 16.

Скупштина општине/града, у оквиру својих надлежности, посебно оснива координационо тело за безбедност деце и ученика у основним и средњим школама на својој територији. Чланови овог тела, по функцији, морају бити чланови градских/општинских већа задужени за спорт и омладину и образовање, директор установе социјалне заштите (или представник ове институције, кога одреди директор), представник министарства унутрашњих послова из области сузбијања малолетничке делинквенције, председници актива директора основних и средњих школа на територији општине, представник/ци предшколских установа, дома здравља, представник општинског савета родитеља (основних и средњих школа), општинско/градског ученичког парламента, као и друга лица са искуством у превенцији вршњачког насиља.

Координационо тело има право и обавезу да даје препоруке у области безбедности деце и ученика у школама, врши анализе и подноси предлоге скупштини општине и другим надлежним институцијама на територији општине/града које се баве заштитом и безбедношћу деце и ученика.

Координационо тело у оквиру својих препорука може укључити :

1) апеле инспекцијама (тржишној, здравља и другим надлежним инспекцијама) за појачаним контролама угоститељских и других објеката у циљу превенције коришћења психоактивних и других супстанци које доводе до зависности у складу са законима који ту материју већ регулишу; министарству унутрашњих послова за појачаним мерама контроле и легитимисања лица посебно у рутинским контролама угоститељских и других објеката у циљу утврђивања старости присутних лица и утврђивања да ли је дошло до прекршаја овог или других закона;

2) захтев локалној самоуправи да делом или у целини учествује у плаћању трошкова професионалног обезбеђења ученика и школа на територији те локалне самоуправе;

3) захтев локалној самоуправи за набавком и поделом петовалентних тестова за утврђивање присуства наркотика који ће бити дељени родитељима на родитељским састанцима у школама, као мера превенције и део шире кампање о смањењу злоупотреба психоактивних и других супстанци;

4) као и друге мере, предлоге и активности, у складу са овим и другим законима.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Новчане казне

Члан 17.

Родитељ, старатељ, усвојилац, хранитељ или друга особа којој је поверена брига о детету и његово васпитање кажњава се новчаном казном у следећим ситуацијама:

1) ако не обезбеди пратњу детету/деци млађима од 16 година у складу са чланом 8. став 1. тачка 1) овог закона, кажњава се новчаном казном у износу од 5.000 до 10.000 динара, у зависности од тога да ли је у питању први прекршај такве врсте или се исти понавља;

2) ако континуирано одбија сарадњу и учешће у активностима које се организују од стране образовних установа, органа локалне самоуправе и других органа и организација, и то своје одбијање учешћа не оправда, кажњава се новчаном казном у износу од 5.000 до 10.000 динара, у зависности од тога да ли је у питању први прекршај такве врсте или се исти понавља;

3) ако се дете млађе од 18 година нађе у угоститељском објекту у којем се точи и продаје алкохол после 23 сата, на начин како је то описано у члану 9. овог закона, кажњава се новчаном казном у износу од 5.000 до 10.000 динара, у зависности од тога да ли је у питању први прекршај такве врсте или се исти понавља.

Поступак пред органом старатељства

Члан 18.

Против родитеља, старатеља, усвојиоца, хранитеља или друге особе којој је поверена брига о детету и његово васпитање може бити покренут поступак пред органом старатељства за занемаривање детета у следећим случајевима:

1) ако дете/деца у рутинској контроли припадника министарства унутрашњих послова или инспекцијских органа у угоститељским објектима конзумирају алкохол, дуван и друге дуванске производе у складу са Законом о дувану, психоактивне и друге супстанце које доводи до зависности; у погледу казни које се одређују за прекршаје почињене од стране власника угоститељских и других објеката примењују се прописи којима су ти прекршаји већ регулисани;

2) ако дете/деца без оправданих разлога не учествују у школским, ваншколским и другим активностима предвиђенима овим законом.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Казнене одредбе из члана 17. и члана 18. почињу да се примењују три месеца након ступања на снагу овог закона.

Члан 20.

Обавеза родитеља из члана 8. став 1. тачка 1) овог закона почиње са применом месец дана након ступања на снагу овог закона.

Члан 21.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Образложење

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Правни основ за доношење овог Закона садржан је у члану 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем у областима здравства, социјалне заштите, борацке и инвалидске заштите, бриге о деци, образовања, културе и заштите културних добара, спорта, јавног информисања; као и у члану 68. тачка 1. Устава Републике Србије по којем свако има право на заштиту физичког и психичког здравља.

Такође, члан 68. Породичног закона говори о праву и дужности родитеља да се стара о детету, где се под старањем подразумевају: чување, подизање, васпитавање, образовање, заступање, издржавање, те управљање и располагање имовином детета; као и члан 69. став 1. истог закона у коме се говори о праву и дужности родитеља да чувају и подижу дете тако што ће се лично старати о његовом здрављу и животу. Последњих деценија је тај тренд поштовања посебно ове норме у опадању, јер родитељи сматрају да уласком у образовни систем деца престају бити њихова брига.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Проблем злоупотребе психоактивних супстанци и других средстава која доводе до зависности, постоји деценијама уназад. У последњих пар година овај проблем је ескалирао толико да је неопходно ставити ово питање под посебну законску регулативу.

Чланом 3. Конвенције о правима детета, по којем су од примарног значаја интереси детета, државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, као и да се старају да институције, службе и установе које су одговорне за бригу или заштиту деце, буду у складу са стандардима које су утврдили надлежни органи, посебно у области сигурности и здравља и броју и подобности особља, као и стручног надзора.

Разлози за доношење овог Закона су између осталог :

Забрињавајући статистички подаци настали током истраживања из 2008.године, у сарадњи ESPAD (European School Survey Project on Alcohol and other Drugs) и Института за јавно здравље " Др Милан Јовановић Батут", а које је за циљ имало утврђивање броја лица која конзумирају цигарете и друге производе који доводе до зависности.

Студија је спроведена на око 3.000 ученика у школама у Београду, Новом Саду и Нишу.

Што се тиче цигарета 15,5% младих у Републици Србији су пушачи у доби од 15-19 година; свакодневно пуши 13,9% ученика, а 26,6% њих је своју прву цигарету пробало са 14 година.

Када је у питању алкохол 24,9% деце од 16 година редовније конзумира алкохол, 18,1% младића је окусило први пут пре навршене девете године живота, а прво опијање се догодило већ са 13 година живота и то код 8,4% ученика.

У случају осталих психоактивних супстанци 15,5% ученика већ на првој години средње школе је пробало хашиш, марихуану, крек, LSD, кокаин, екстази, хероин, магичне печурке, тродон и остале аналгетике, ГНВ, инхалансе, алкохол у комбинацији са лековима. Марихуану редовно користи 2,5%, седативе без лекарског рецепта њих 7,6%.

Што се тиче тренутног стања у Републици Србији повећао се број такозваних нових психоактивних супстанци, њих сада има више од 650.

Према испитивањима Специјалне болнице за болести зависности "Вита" у Новом Саду, дрогу је пробало 30% младих, више него половини је понуђена, чак 59%, а 63% њих нису довољно информисани и верују да наркоманија није болест и да је коришћење дроге хир или слабост воље.

Девојчице пију 10 пута више него у претходној деценији, а дечаци два пута више.

Један од разлога је и недовољна едукованост

Постоји заблуда да се дроге деле на лаке и тешке, као и да се дрога може узимати контролисано. Млади покушавају брже да одрасту и нису свесни да је алкохол штетан и да утиче на промене расположења и успорен развој, као ни о штетности дуванских производа на њихово здравље.

Непримењивање постојећих прописа

Постоје прописи који се не примењују у пракси, тако је случај са Законом о заштити потрошача чији члан 26. каже: "Забрањена је продаја, служење и поклањање алкохолних пића, укључујући пиво, односно дуванских производа, лицима млађим од 18 година живота." Такође, родитељи често избегавају своје родитељске дужности након уласка деце у образовни систем, па и функцију васпитања, те тако бригу о безбедности деце и стварње њихове безбедносне и здравствене културе пребацују на основне и средње школе.

Недостатак унутарпородичне комуникације и развоја сарадње

Разлог је и недовољно дуг боравак деце у кругу породице и пријатеља, као и недостатак комуникације са родитељима, и укључености родитеља у активности деце.

Град Нови Сад је преузео иницијативу и први покренуо један нови вид превенције "Тестови као превенција", па би и други градови требали бити вођени овим добрим примером. Помоћу ових тестова врши се анализа тренутног стања у овој области, а тестирања се врше једном до два пута годишње у основним и средњим школама где се испитује степен злоупотребе психоактивних супстанци и других штетних средстава која могу довести до зависности међу децом и омладином. Као непосредан циљ ове акције постављено доношење закона који ће се регулисати ова област што је могуће више, првенствено због заштите деце и младих као најосетљивије категорије грађана, а што такође иде и у прилог тренутном процесу евроинтеграција и усклађивања са прописима ЕУ.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Закон о заштити деце од штетних утицаја психоактивних и других средстава које доводе до зависности садржи седам глава и то су: Основне одредбе (глава I); Основна начела(глава II); Одговорност родитеља, мере предвиђене за родитеље и децу(глава III); Активности које реализују образовне установе уз подршку органа локалне самоуправе и самостално (глава IV); Мере едукације од стране органа старатељства, спровођење анкетања и координационо тело за безбедност деце(глава V); Казнене одредбе(глава VI) и Прелазне и завршне одредбе (VII).

Основне одредбе (глава I Предлога закона) садржи два члана који уређују предмет закона, као и значење термина у овом закону.

Чланом 1. Предлога закона одређен је његов предмет.

Чланом 2. Предлога закона предвиђено је значење следећих термина:

Психоактивна супстанца; друга средства која доводе до зависности; деца; субјекти на које се мере односе; субјекти задужени за спровођење мера односно надзор над спровођењем мера из овог закона; Банка времена; летњи и зимски период.

Основна начела (глава II Предлога закона) садржи два члана који уређују начела овог Закона.

Чланом 3. Предлога закона предвиђено је начело Поштовања прва детета који штити интересе и права детета у складу са међународним стандардима.

Чланом 4. Предлога закона предвиђено је начело о Посебној заштити детета од психоактивних и других супстанци које доводе до зависности, где се у ставу 1. гарантује заштита деце од штетног утицаја ових супстанци, а у ставу 2. постоји забрана да нико не сме излагати дете употреби или утицају ових штетних супстанци.

Одговорност родитеља, мере предвиђене за родитеље и децу (глава III Предлога закона) садржи шест чланова који уређују: одговорност родитеља, развој унутар породичне сарадње, посебна брига родитеља о безбедности деце млађе од 16 година, посебна одговорност родитеља за боравак деце у угоститељским објектима у којима се точи и продаје алкохол, едукација родитеља и деце, отварање месних заједница ка деци и програмима за децу и родитеље.

Чланом 5. Предлога закона предвиђена је одговорност родитеља. Ставом 1. одређен је круг лица која могу вршити родитељско право и којима је поверена брига о детету и васпитање. Ставом 2. овог члана лица из става 1. су у обавези да брину о здравим стиливима живота детета као и о њиховој безбедности, а у ставу 3. предвиђено је да морају бринути о развијању толеранције код деце, да поштују различитости и права државе у којо живе итд.

Чланом 6. Предлога закона предвиђен је развој унутар породичне срадње, што се пре свега односи на Банку времена (заједничке активности деце и родитеља путем којих сакупљају бодове - члан 7.), као и на заједничку едукацију.

Чланом 8. Предлога закона предвиђена је посебна брига родитеља о деци до 16 година. Овим чланом одређене су обавезе лица која врше родитељско право као и санкције које носе уколико те обавезе не испуне.

Чланом 9. установљена је посебна одговорност родитеља у случају боравка детета, односно особе млађе од 18 година у угоститељским објектима где се точи и продаје алкохол после 23 сата.

Чланом 10. Предлога закона предвиђена је едукација деце и родитеља. Овим чланом су одређени субјекти који спроводе меру и субјекти над којима се мера спроводи.

Чланом 11. Предлога закона је предвиђена помоћ Месне заједнице у едукацији родитеља и деце на тај начин што је ставом 1. одређено да су просторије МЗ доступне и бесплатне за програме и садржаје за родитеље и децу. Ставом 2. предвиђена је унутарпородична сарадња, а ставом 3. одређено је ко врши надзор над спровођењем мера из овог члана.

Активности које реализују образовне установе уз подршку органа локалне самоуправе или самостално (глава IV Предлога закона) садржи два члана који уређују активности образовних установа самостално или уз помоћ органа локалне самоуправе.

Чланом 12. Предлога закона предвиђене су активности које школе спроводе уз подршку органа локалне самоуправе. Предвиђен је списак организованих активности, начин спровођења истих као и средства из којих се ове активности финансирају.

Чланом 13. Предлога закона предвиђене су активности које образовне установе спроводе самостално, а које се односе пре свега на активности у које су укључени и родитељи и деца и којим су такође предвиђени предлози за неке здраве стилове живота деце.

Мере едукације од стране органа старатељства, спровођење анкета и координационо тело за безбедност деце (глава V Предлога закона) садржи три члана који уређују мере едукације од стране органа старатељства, анкета ученика и координационо тело за безбедност ученика.

Чланом 14. Предлога закона предвиђена је мера едукације од стране органа старатељства. Овим чланом се одређује надлежност органа старатељства, обавеза вршења едукација као и лица које орган старатељства може да одреди као учеснике у мери спровођења едукације.

Чланом 15. Предлога закона предвиђено је константно праћење штетних утицаја психоактивних и других супстанци које доводе до зависности и то путем спровођења анкета једном до два пута годишње у зависности од потребе. Облик анкете, начин спровођења и пласирања података добијених након спроведеног анкета прописује надлежно Министарство.

Чланом 16. Предлога закона предвиђено је координационо тело за безбедност ученика. Ставом један овог члана одређен је круг субјеката који могу чинити састав овог тела, а ставом два предвиђена је улога овог тела, као и примери активности које исто може предузимати у циљу превенције насиља.

Казнене одредбе (глава VI Предлога закона) садржи два члана који уређују новчане казне као и поступак пред органом старатељства.

Чланом 17. Предлога закона предвиђене су новчане казне. Одређен је круг лица на која се могу односити као у којим случајевима се могу изрећи и у ком износу.

Чланом 18. Предлога закона предвиђен је поступак пред органом старатељства. Предвиђена су лица према којима може бити спроведен као и разлози због којих се овај поступак може спровести.

Прелазне и завршне одредбе (глава VII Предлога закона)

Чл. 19. – 21. говоре о ступању на снагу појединих делова овог закона, као и о моменту ступања на снагу самог закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

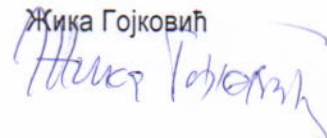
За спровођење овог закона потребно је обезбедити средства у буџету Републике Србије, у погледу обавеза које произилазе из појединих одредаба овог закона.

За одређене делове Закона (део где активности спроводе школе као и различите врсте спортских, културних и других такмичења и окупљања) потребно је обезбедити средства у буџетима локалних самоуправа.

У Београду, 28.03. 2019. године

народни посланик

Жика Гојковић

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланик Жика Гојковић.

2. Назив прописа

Предлог закона о заштити деце од штетних утицаја психоактивних и других средстава која доводе до зависности
The Proposal of the Law on protection of children from harmful effects of psychoactive and other substances that lead to addiction

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односе на нормативну саржину прописа,
/
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
/
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.
/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
Директива (ЕУ) 2017/2103 Европског парламента и Савета од 15. новембра о изменама Одлуке Савета 2004/757/JHA како би се нове психоактивне супстанце обухватиле дефиницијом „дрогe“ и о стављању ван снаге Одлуке Савета 2005/387/JHA

Directive (EU) 2017/2103 of the European Parliament and of the Council of 15 November 2017 amending Council Framework Decision 2004/757/JHA in order to include new

psychoactive substances in the definition of 'drug' and repealing Council Decision 2005/387/JHA

Потпуно усклађено.

- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
/
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
/
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније
/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Будући да има секундарних извора права Европске уније са којима се пропис усклађује, уз овај Предлог закона се доставља Табела усклађености.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

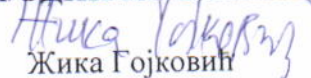
Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.

Београд, 26. март 2019. године

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Жика Гојковић

Табела усклађености

<p>1. Назив прописа Европске уније :</p> <p>Директива (ЕУ) 2017/2103 Европског парламента и Савета од 15. новембра о изменама Одлуке Савета 2004/757/ЈХА како би се нове психоактивне супстанце обухватиле дефиницијом „дрогe“ и о стављању ван снаге Одлуке Савета 2005/387/ЈХА</p> <p><i>Directive (EU) 2017/2103 of the Council of 15 November 2017 amending Council Framework Decision 2004/757/JHA in order to include new psychoactive substances in the definition of 'drug' and repealing Council Decision 2005/387/JHA</i></p>	<p>2. „CELEX“ ознака ЕУ прописа</p> <p>32017L2103</p>					
<p>3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа:</p> <p>Народни посланик Жика Гојковић</p>	<p>4. Датум израде табеле:</p> <p>26. март 2019. године</p>					
<p>5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније:</p> <p>Предлог закона о заштити деце од штетних утицаја психоактивних и других средстава која доводе до зависности (<i>The Proposal of the Law on protection of children from harmful effects of psychoactive and other substances that lead to addiction</i>)</p>	<p>6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА:</p> <p>Нема.</p>					
<p>7. Усклађеност одредби прописа са одредбама прописа ЕУ:</p>						
<p>а)</p>	<p>а1)</p>	<p>б)</p>	<p>б1)</p>	<p>в)</p>	<p>г)</p>	<p>д)</p>
<p>Одредба прописа ЕУ</p>	<p>Садржина одредбе</p>	<p>Одредбе прописа Р. Србије</p>	<p>Садржина одредбе</p>	<p>Усклађеност</p>	<p>Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост</p>	<p>Напомена о усклађености</p>

¹ Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво - НП

а)	а1) „Измене Оквирне одлуке Савета 2004/757/ПУП Оквирна одлука 2004/757/ПУП мења се и гласи: 1. Члан 1. мења се и гласи: (а) тачка 1. замењује се следећом: „1. „дрога“ значи било шта од следећег: (а) ствар која је обухваћена Јединственом конвенцијом Уједињених народа о опојним дрогама из 1961. године, која је измењена Протоколом из 1972. године, или Конвенцијом Уједињених народа о психотропним супстанцама из 1971. године; (б) било која од ствари наведених у Прилогу.“; (б) долажу се следеће тачке: „4. „нова психоактивна супстанца“ значи супстанца у чистом облику или припремљена која није обухваћена Јединственом конвенцијом Уједињених народа о опојним дрогама из 1961. године, како је измењена Протоколом из 1972. године, или Конвенцијом Уједињених народа о психотропним супстанцама из 1971. године, али може представљати ризик за здравље или друштво слично оном који представљају супстанце обухваћене тим конвенцијама; 5. „припремање“ значи мешавина која садржи најмање једну нову психоактивну супстанцу.“	б)	б1) „Психоактивна супстанца – је психоактивна контролисана супстанца, у смислу Закона о психоактивним контролисаним супстанцама Републике Србије и то: опојне дроге, односно наркотици; психотропне супстанце; производи биолошког порекла који имају психоактивно дејство; друге психоактивне контролисане супстанце, у складу са законом.“	в)	г)	д) Појам психоактивних контролисаних супстанци је, у домаћем законодавству дефинисан Законом о контролисаним супстанцама. У сврпском законодавству појам је дефинисан Директивом, чија је „CELEX“ ознака 32017L2103. Закон је потпуно усклађен са Директивом када дефинише појам психоактивне контролисане супстанце. Предлагач закона се, приликом утврђивања појма „Психоактивна супстанца“, позвао на члан Закона о психоактивним контролисаним супстанцама који дефинише појам психоактивних контролисаних супстанци.
а)	а1) „Измене Оквирне одлуке Савета 2004/757/ПУП Оквирна одлука 2004/757/ПУП мења се и гласи: 1. Члан 1. мења се и гласи: (а) тачка 1. замењује се следећом: „1. „дрога“ значи било шта од следећег: (а) ствар која је обухваћена Јединственом конвенцијом Уједињених народа о опојним дрогама из 1961. године, која је измењена Протоколом из 1972. године, или Конвенцијом Уједињених народа о психотропним супстанцама из 1971. године; (б) било која од ствари наведених у Прилогу.“; (б) долажу се следеће тачке: „4. „нова психоактивна супстанца“ значи супстанца у чистом облику или припремљена која није обухваћена Јединственом конвенцијом Уједињених народа о опојним дрогама из 1961. године, како је измењена Протоколом из 1972. године, или Конвенцијом Уједињених народа о психотропним супстанцама из 1971. године, али може представљати ризик за здравље или друштво слично оном који представљају супстанце обухваћене тим конвенцијама; 5. „припремање“ значи мешавина која садржи најмање једну нову психоактивну супстанцу.“	б)	б1) „Психоактивна супстанца – је психоактивна контролисана супстанца, у смислу Закона о психоактивним контролисаним супстанцама Републике Србије и то: опојне дроге, односно наркотици; психотропне супстанце; производи биолошког порекла који имају психоактивно дејство; друге психоактивне контролисане супстанце, у складу са законом.“	в)	г)	д) Појам психоактивних контролисаних супстанци је, у домаћем законодавству дефинисан Законом о контролисаним супстанцама. У сврпском законодавству појам је дефинисан Директивом, чија је „CELEX“ ознака 32017L2103. Закон је потпуно усклађен са Директивом када дефинише појам психоактивне контролисане супстанце. Предлагач закона се, приликом утврђивања појма „Психоактивна супстанца“, позвао на члан Закона о психоактивним контролисаним супстанцама који дефинише појам психоактивних контролисаних супстанци.